

Sygn. akt III SK 7/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 listopada 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Maciej Pacuda (przewodniczący)

SSN Halina Kiriło (sprawozdawca)

SSN Roman Kuczyński

w sprawie z powództwa RWE Polska Spółki Akcyjnej w W.
przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki
o zmianę taryfy dla energii elektrycznej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 26 listopada 2012 r.,
skargi kasacyjnej strony powodowej od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 4 października 2011 r.,

- 1. oddala skargę kasacyjną,**
- 2. zasądza od RWE Polska Spółki Akcyjnej w W. na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 270 (dwieście siedemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Przedsiębiorstwo Energetyczne STOEN S.A. w W. (obecnie RWE Polska S.A. w W., dalej jako powód) w dniu 27 kwietnia 2007 r. złożyło wniosek o zmianę taryfy zatwierdzonej decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (Prezes Urzędu) z dnia 17 stycznia 2007 r. na okres do 31 grudnia 2007 r.

Decyzją z dnia 26 czerwca 2007 r. Prezes Urzędu odmówił zatwierdzenia zmiany taryfy. Powód zaskarżył powyższą decyzję odwołaniem.

Sąd Okręgowy Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów wyrokiem z dnia 31 stycznia 2008 r. uchylił decyzję Prezesa Urzędu z dnia 26 czerwca 2007 r. Sąd pierwszej instancji stwierdził, że przed wydaniem decyzji o odmowie zmiany decyzji zatwierdzającej taryfę na 2007 r. Prezes Urzędu zobowiązany był do sporządzenia prognozy dynamiki cen podlegających zatwierdzeniu w taryfie, celem weryfikacji propozycji przedstawionych przez powoda. Ponieważ obowiązku tego nie wykonał i wydał zaskarżoną decyzję bez dokonania stosownych ustaleń co do kosztów zakupu energii, nie dokonał weryfikacji przedstawionych przez powódkę stawek i opłat w zmienionej taryfie.

Po ponownym rozpoznaniu wniosku powoda z dnia 27 kwietnia 2007 r., decyzją z dnia 30 lipca 2009 r. Prezes Urzędu umorzył postępowanie. Prezes Urzędu uznał, że postępowanie w przedmiocie zmiany decyzji zatwierdzającej taryfę stało się bezprzedmiotowe, ponieważ decyzja z 17 stycznia 2007 r. wygasła z dniem 31 grudnia 2007 r. Ponadto, z dniem 1 stycznia 2008 r. powód został zwolniony z przedstawienia Prezesowi Urzędu taryf dla energii elektrycznej z wyjątkiem grup taryfowych G.

Powód wniósł odwołanie od powyższej decyzji Prezesa Urzędu.

Sąd Okręgowy – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów wyrokiem z dnia 9 grudnia 2010 r., oddalił odwołanie powoda. Sąd Okręgowy zważył, że stosownie do art. 47 ust. 2a Prawa energetycznego Prezes Urzędu zatwierdza taryfy na okres nie dłuższy niż 3 lata. Zgodnie z tym przepisem Prezes Urzędu rozpoznał wniosek powoda i zatwierdził taryfę na okres do 31 grudnia 2007 r. Decyzja o zatwierdzeniu taryfy jest decyzją administracyjną okresową i wygasa z ostatnim dniem okresu, na jaki została zatwierdzona taryfa. Wraz z wygaśnięciem decyzji przestaje obowiązywać zatwierdzona nią taryfa. Taryfę dotychczasową stosuje się tylko

wtedy, gdy stanowi o tym art. 47 ust. 2c Prawa energetycznego, to jest gdyby do końca obowiązywania decyzji taryfowej nie zakończono postępowania administracyjnego, wszczętego w związku z wnioskiem przedsiębiorstwa o zatwierdzenie nowej taryfy lub toczyłoby się postępowanie w sprawie z odwołania od decyzji Prezesa Urzędu w przedmiocie odmowy zatwierdzenia nowej taryfy.

W niniejszej sprawie powód złożył w dniu 27 kwietnia 2007 r. wniosek o zmianę taryfy zatwierdzonej decyzją z dnia 17 stycznia 2007 r. w czasie obowiązywania tej taryfy. Przed rozpoznaniem wniosku o zmianę taryfy powód zaczął stosować nową taryfę. Z dniem 1 stycznia 2008 r. powód został zwolniony z obowiązku przedstawiania Prezesowi Urzędu taryf do zatwierdzenia. Od 1 stycznia 2008 r., stosował własną taryfę, niezatwierdzoną przez Prezesa Urzędu, a od 16 czerwca 2008 r. stosował taryfę zatwierdzoną przez Prezesa Urzędu. Powód nie stosuje zatem już taryfy zatwierdzonej przez Prezesa Urzędu decyzją z dnia 17 stycznia 2007 r., lecz stosuje nowe taryfy. Stosowanie nowych taryf oznacza zaś, że powód nie może żądać zmian taryfy poprzednio stosowanej. Rozpoznanie wniosku powoda o podniesienie cen w taryfie zatwierdzonej decyzją z dnia 17 stycznia 2007 r. jest zbędne, skoro w życie weszły i stosowane są przez powoda nowe taryfy.

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 4 października 2011 r., oddalił apelację powoda od powyższego orzeczenia. Sąd Apelacyjny wyjaśnił, że niniejsza sprawa toczy się z odwołania od decyzji Prezesa Urzędu umarzającej postępowanie w sprawie o zatwierdzenie zmiany taryfy. W tych okolicznościach Sąd drugiej instancji uznał, że nie doszło do naruszenia art. 365 § 1 k.p.c., ponieważ ani Sąd Okręgowy ani Prezes Urzędu nie zignorował żadnego prawomocnego orzeczenia w niniejszej sprawie. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, decyzja o umorzeniu postępowania powoduje co prawda niemożność uzyskania przez powoda orzeczenia wskazującego, czy odmowa zmiany taryfy była zasadna, jednakże nie stanowi to naruszenia przepisów Konstytucji RP, ponieważ prawo do sądu nie jest prawem bezwzględnym, postępowanie sądowe podlega różnym procedurom. Przepisy proceduralne mogą zaś naruszać Konstytucję RP wówczas, gdy nie są należycie stosowane, co nie miało miejsca w niniejszej sprawie.

Nawiązując do art. 47 ust. 2c Prawa energetycznego Sąd Apelacyjny wskazał, że postępowanie sądowe z odwołania od decyzji Prezesa Urzędu odmawiającej zmiany taryfy zostało zakończone wspomnianym wyrokiem z dnia 31 stycznia 2008 r. Następnie zaś powód został zwolniony z obowiązku przedstawiania taryf do zatwierdzenia w znacznej części, co jest równoznaczne z zatwierdzeniem nowej taryfy. Skoro upłynął okres, na jaki została zatwierdzona nowa taryfa i zaistniała sytuacja równoznaczna z zatwierdzeniem nowej taryfy, to nie ma podstaw do dalszego stosowania starej taryfy. Niesłuszny jest zatem argument o stosowaniu danej taryfy, która miałaby być zmieniona wnioskiem powoda.

Powód zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego skargą kasacyjną w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie: 1) art. 365 § 1 k.p.c. w związku z art. 105 § 1 k.p.a. poprzez przyjęcie, że Sąd pierwszej instancji oraz Prezes Urzędu nie byli związani wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 31 stycznia 2008 r., który zakończył postępowanie w sprawie odwołania od decyzji odmawiającej zatwierdzenia zmiany taryfy; 2) art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji RP w związku z art. 155 k.p.a. w związku z art. 47 Prawa energetycznego poprzez przyjęcie, że prawo do sądu nie jest prawem bezwzględnie oraz przyjęcie, że w obrocie prawnym może utrzymać się decyzja Prezesa Urzędu uniemożliwiająca powodowi uzyskanie orzeczenia wskazującego, czy odmowa zmiany taryfy powoda była zasadna. W uzasadnieniu tego zarzutu powód podnosi, że nie jest w stanie uzyskać rozstrzygnięcia w sprawie swojego wniosku z dnia 27 kwietnia 2007 r. o zmianę taryfy, ponieważ postępowanie zostało umorzone bez przeprowadzenia przez Prezesa Urzędu oraz sądy cywilne koniecznego postępowania dowodowego zmierzającego do zbadania słusznego interesu powoda oraz innych przesłanek w sprawie zmiany decyzji Prezesa Urzędu zatwierdzającej taryfę powoda. Zdaniem skarżącego, ma on zaś konstytucyjne prawo do rozpatrzenia swojej sprawy. Prezes Urzędu powinien zatem rozważyć przesłanki zastosowania art. 155 k.p.a., a nie umorzyć postępowanie jako bezprzedmiotowe. Powód podnosi, że złożył wniosek o zmianę taryfy w dniu 27 kwietnia 2007 r., a zatem w okresie obowiązywania taryfy zatwierdzonej na 2007 r. Po uchyleniu decyzji z dnia 26 czerwca 2007 r. przez Sąd Okręgowy, Prezes

Urzędu zamiast przeprowadzić postępowanie zmierzające do ustalenia przesłanek zmiany decyzji zgodnie z wyrokiem Sądu wydał decyzję umarzającą postępowanie w sprawie zmiany taryfy. Art. 45 Konstytucji RP stanowi zdaniem powoda bezwzględne prawo podmiotowe do sądu. Tylko wyraźny przepis ustawy mógłby to prawo ograniczyć. Takimi przepisami nie są na pewno art. 105 k.p.a., czy art. 155 k.p.a. w związku z art. 47 Prawa energetycznego. Art. 47 Prawa energetycznego nie stanowi przeszkody do merytorycznego rozpoznania sprawy o zmianę decyzji zatwierdzającej taryfę przez organ administracji publicznej, ponieważ jest to przepis dotyczący zatwierdzenia taryf przez Prezesa Urzędu. Nie istnieją zatem formalne przeszkody do merytorycznego rozstrzygnięcia wniosku powoda z 27 kwietnia 2007 r. W konsekwencji powód wywodzi z art. 45 Konstytucji RP prawo do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy z wniosku o zmianę taryfy.

Prezes Urzędu w odpowiedzi na skargę kasacyjną powoda wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Skarga kasacyjna powoda nie ma uzasadnionych podstaw.

Wynikające z art. 365 § 1 k.p.c. związanie sądu orzeczeniem wydanym w innej sprawie należy rozumieć jako wyłączenie możliwości kwestionowania w rozstrzyganej sprawie ustaleń i ocen prawnych zawartych w prawomocnym rozstrzygnięciu innej przedmiotowo sprawy, ale między tymi samymi stronami. Związanie treścią prawomocnego orzeczenia wyraża nakaz przyjmowania przez wskazane w przepisie art. 365 § 1 k.p.c. podmioty, że w objętej tym orzeczeniem sytuacji stan prawny przedstawiał się tak, jak to wynika z sentencji wyroku. Podmioty te są związane dyspozycją konkretnej i indywidualnej normy prawnej wywiezionej przez sąd z przepisów prawnych zawierających normy generalne i abstrakcyjne w procesie subsumcji określonego stanu faktycznego. Sąd obowiązany jest zatem uznać, iż kwestia prawna, która była już przedmiotem rozstrzygnięcia w innej sprawie, a która ma znaczenie prejudycjalne w sprawie przez niego rozpatrywanej, kształtuje się tak jak to przyjęto w prawomocnym wcześniejszym wyroku (wyrok Sądu Najwyższego z 20 września 2011 r., III SK

5/11, niepublikowany). Tymczasem bezspornym jest, że przedmiot rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie (z odwołania od decyzji umarzającej postępowanie w sprawie z wniosku o zmianę taryfy) i przedmiot rozstrzygnięcia w sprawie zakończonej prawomocnie wyrokiem Sądu Okręgowego – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie z dnia 31 stycznia 2008 r. (z odwołania od decyzji odmawiającej zmiany taryfy) nie jest tożsamy.

Ponadto, między sprawą rozstrzygniętą już prawomocnym orzeczeniem, a sprawą rozstrzyganą musi zachodzić związek prawny tego rodzaju, że prawomocne orzeczenie zapadłe w pierwszej sprawie zawiera rozstrzygnięcie będące konieczną przesłanką rozstrzygnięcia drugiej sprawy. Z uzasadnienia skargi kasacyjnej powoda wynika, że upatruje on takiej przesłanki w okolicznościach niniejszej sprawy z ustaleniu przez Sąd Okręgowy w wyroku z dnia 31 stycznia 2008 r., że rozpoznając wniosek powoda o zmianę decyzji o zatwierdzeniu taryfy z dnia 27 kwietnia 2007 r. Prezes Urzędu powinien poczynić określone ustalenia zanim wyda decyzję odmawiającą zmiany decyzji o zatwierdzeniu taryfy. Tymczasem w niniejszej sprawie u podstaw decyzji Prezesa Urzędu (a następnie orzeczeń Sądów obu instancji) legło założenie, zgodnie z którym skutkiem upływu terminu, na jaki decyzja o zatwierdzeniu taryfy została wydana, rozpoznanie wniosku powoda o jej zmianę stało się bezprzedmiotowe. Sąd Apelacyjny nie mógł w konsekwencji naruszyć art. 365 § 1 k.p.c., skoro powołany przez powoda wyrok Sądu Okręgowego nie konkretyzował tej samej kwestii prawnej (norm prawnych), które stanowiły podstawę prawną rozstrzygnięcia Prezesa Urzędu w niniejszej sprawie.

Bezpodstawny jest także zarzut naruszenia art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji w związku z art. 155 k.p.a. w związku z art. 47 Prawa energetycznego. Z powołanego w podstawie skargi kasacyjnej konstytucyjnego prawa do sądu powód wywodzi uprawnienie do uzyskania orzeczenia sądowego merytorycznie rozpoznającego jego wniosek z dnia 27 kwietnia 2007 r. o zmianę taryfy zatwierdzonej przez Prezesa Urzędu.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że Sąd Apelacyjny nie mógł naruszyć art. 45 Konstytucji RP w sposób wskazany w skardze kasacyjnej powoda, ponieważ z orzecznictwa samego Trybunału Konstytucyjnego wynika, że prawo do sądu może podlegać różnego rodzaju ograniczeniom, z których niektóre

przewidziane zostały wprost w ustawie zasadniczej (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 lipca 2012 r., P 8/12). Standard konstytucyjny zakłada, że ustawa nie może nikogo pozbawić prawa do sądu w dochodzeniu ochrony jego wolności lub praw konstytucyjnych. Jednostka powinna mieć w tym zakresie zagwarantowaną możliwość drogi sądowej, tak by to niezależny, bezstronny i niezawisły sąd ostatecznie rozstrzygał o prawach lub wolnościach jednostki (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 18 lipca 2012 r., K 14/12). W niniejszej sprawie brak także podstaw do uznania, że tak rozumiane prawo do sądu zostało naruszone. Powód najpierw wniósł do sądu odwołanie od decyzji Prezesa Urzędu odmawiającej zmiany decyzji o zatwierdzeniu taryfy. Odwołanie to zostało rozpoznane, a zaskarżona decyzja Prezesa Urzędu uchylona z powodów merytorycznych, wskazanych w uzasadnieniu wyroku Sądu Okręgowego z dnia 31 stycznia 2008 r. Następnie powód zaskarżył odwołaniem kolejną decyzję Prezesa Urzędu wydaną w sprawie wszczętej z jego wniosku o zmianę taryfy dla energii elektrycznej zatwierdzonej decyzją Prezesa Urzędu z dnia 17 stycznia 2007 r. Tym razem odwołanie wniósł od decyzji z dnia 30 lipca 2009 r. o umorzeniu postępowania w sprawie jego wniosku z dnia 27 kwietnia 2007 r.

Bezpodstawności zarzutu skargi kasacyjnej odnoszącego się do art. 45 Konstytucji RP należy jednak upatrywać przede wszystkim w tym, że ten element konstrukcyjny prawa do sądu, na który powód powołał się w skardze nie został w okolicznościach niniejszej sprawy naruszony. Mianowicie, z uzasadnienia przedmiotowego zarzutu należy wnioskować, że według powoda Sąd Apelacyjny dopuścił się naruszenia tego elementu prawa do sądu, jakim jest prawo do wyroku sądowego, tj. do uzyskania wiążącego rozstrzygnięcia danej sprawy przez sąd (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 lipca 2012 r., P 8/12). Co prawda Sąd Apelacyjny rozpoznał apelację powoda od wyroku Sądu Okręgowego w sprawie z odwołania od decyzji Prezesa Urzędu o umorzeniu postępowania z wniosku powoda z dnia 27 kwietnia 2007 r., jednakże oddalając apelację wydał orzeczenie niekorzystne dla powoda, rozstrzygając sprawę z odwołania od decyzji o umorzeniu postępowania administracyjnego.

Z wyводу powoda wynika, że utożsamia on prawo do sądu z art. 45 Konstytucji RP z wydaniem przez Sądy orzekające w niniejszej sprawie orzeczenia

merytorycznie weryfikującego jego wniosek z dnia 27 kwietnia 2007 r. W sprawie z odwołania od decyzji o umorzeniu postępowania wydanie takiego orzeczenia nie jest zaś możliwe, a skarga kasacyjna powoda nie odnosi się do przepisów stanowiących podstawę prawną dla umorzenia tego postępowania. Powód nie zauważa także, że rozstrzygnięcie merytoryczne w sprawie ze swojego wniosku o zmianę taryfy uzyskał w wyniku wniesienia odwołania od decyzji Prezesa Urzędu odmawiającej zmiany decyzji o zatwierdzeniu taryfy. Odwołanie to zostało merytorycznie rozpoznane, a zaskarżona decyzja Prezesa Urzędu uchylona. Powód uzyskał zatem rozstrzygnięcie sądowe dotyczące, przynajmniej częściowo, jego praw i obowiązków, ponieważ uchylenia decyzji Prezesa Urzędu o odmowie zmiany taryfy oznacza, że decyzja ta nie była prawidłowa z powodów wskazanych w uzasadnieniu wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie z dnia 31 stycznia 2008 r.

Dlatego niezależnie od merytorycznej oceny rozstrzygnięcia sprawy przez Sąd Apelacyjny, a wcześniej Sąd Okręgowy i Prezesa Urzędu, Sąd Najwyższy nie znajduje podstawy dla dopatrzeń się w art. 45 Konstytucji RP, stosowanym zarówno samodzielnie jak i w związku z art. 2 Konstytucji i art. 155 k.p.a. oraz art. 47 Prawa energetycznego, podstawy prawnej dla uwzględnienia skargi kasacyjnej powoda. Podstawa skargi kasacyjnej nie odnosi się bowiem do przepisów leżących u podstaw zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego, a wcześniej decyzji Prezesa Urzędu, relewantnych prawnie dla oceny zgodności z prawem decyzji Prezesa Urzędu o umorzeniu postępowania.

Zauważyć należy, na co wskazał w odpowiedzi na skargę kasacyjną powoda Prezes Urzędu, że w dotychczasowym orzecznictwie przyjęto, iż decyzja o zatwierdzeniu taryfy dla przedsiębiorstwa energetycznego jest decyzją administracyjną „okresową”, która wygasa z ostatnim dniem okresu, na jaki została zatwierdzona taryfa (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 2009 r., III SK 42/08; z dnia 5 czerwca 2007 r., III SK 7/07; z dnia 26 lutego 2004 r., III SK 5/04; z dnia 4 marca 2004 r., III SK 7/04). W konsekwencji zmiana takiej decyzji po upływie okresu, na jaki zatwierdzono taryfę, nie jest możliwa (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 2009 r., III SK 42/08). Sąd Apelacyjny, jak wynika to wyraźnie z

uzasadnienia zaskarżonego wyroku, orzekł z uwzględnieniem wspomnianej linii orzecznictwa.

Orzecznictwo to ma zaś istotne konsekwencje dla oceny prawidłowości wyroku Sądu Apelacyjnego wydanego w niniejszej sprawie zapoczątkowanej – co należy przypomnieć – wniesieniem odwołania od decyzji Prezesa Urzędu z dnia 30 lipca 2009 r. umarzającej postępowanie w sprawie z wniosku powoda o zmianę w trybie art. 155 k.p.a. decyzji Prezesa Urzędu z dnia 17 stycznia 2007 r.

Dla zmiany lub uchylecia na podstawie art. 155 k.p.a. decyzji, na mocy której strona nabyła prawo, niezbędne jest jednak spełnienie następujących przesłanek: 1) istnienie decyzji ostatecznej, 2) za jej uchyleciem lub zmianą przemawia interes społeczny lub słuszny interes strony, 3) zgoda strony na zmianę lub uchylecie decyzji, 4) brak przeciwwskazań w przepisach ustaw szczególnych. Wspomniane w art. 155 k.p.a. uwzględnienie interesu strony należy rozumieć w ten sposób, iż mając do wyboru możliwość korzystniejszego dla niej rozstrzygnięcia, niepozostającego w kolizji z obowiązującym porządkiem prawnym, organ działając w granicach uznania administracyjnego przyjmuje ten sposób orzekania, zmieniając decyzję mniej korzystną dla strony na korzystniejszą (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 10 października 2008 r., I OSK 398/08). Dlatego przepis art. 155 k.p.a. ma zastosowanie do takich decyzji, które nie zostały jeszcze „skonsumowane”, a zatem takich, których cel nie został jeszcze całkowicie zrealizowany (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 27 września 2012 r., I GSK 1429/11). Wspomniane powyżej wymogi odnoszące się do istnienia decyzji oraz jej nieskonsumowania wynikają z założenia, zgodnie z którym art. 155 k.p.a. stosuje się wówczas, gdy uchylecie decyzji ostatecznej zmieni na przyszłość sytuację prawną strony, co do wykonywania przez nią uprawnień lub obowiązków wykreowanych wcześniej wydaną decyzją ostateczną (wyroki Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 27 września 2012 r., I GSK 1429/11; z dnia 4 stycznia 2012 r., II OSK 828/11). Niemożność zmiany ostatecznej decyzji ze skutkiem na przyszłość (dla wnioskującej o taką zmianę strony) rzutuje zatem na rozstrzygnięcie, jakie organ administracji wydaje w sprawie z wniosku o zmianę decyzji w trybie art. 155 k.p.a.

Wniosek o dokonanie zmiany ostatecznej decyzji może stanowić przedmiot rozpoznania przez organ administracji tylko wówczas, gdy decyzja ta pozostaje w obiegu prawnym w chwili orzekania organu (wyroki Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 14 października 1999 r., IV SA 1440/97, LEX nr 48240; z dnia 9 listopada 2006 r., II OSK 1316/05, LEX nr 310883; z dnia 17 września 2009 r., II OSK 1406/08). W orzecznictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego przyjęto, że utrata mocy obowiązującej decyzji powoduje, że nie może być ona zmieniona lub uchylona w trybie art. 155 k.p.a., gdyż nie ma przedmiotu zmiany lub uchYLENIA (zob. np. wyroki z dnia 22 września 2009 r., II OSK 1431/08; z dnia 17 września 2009 r., II OSK 1406/08). Dlatego art. 155 k.p.a. nie znajduje zastosowania „do decyzji terminowej, której ważność wygasła na skutek upływu terminu, do którego decyzja ta miała obowiązywać nawet w sytuacji, gdy wniosek o zmianę decyzji ostatecznej, na podstawie której strona nabyła prawo, złożono jeszcze w okresie obowiązywania decyzji terminowej” (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 17 września 2009 r., II OSK 1406/08). Stąd też wygaśnięcie uprawnień albo obowiązków adresata decyzji powoduje, że niedopuszczalna jest ingerencja prowadząca do zmiany lub uchYLENIA wyżej wymienionej decyzji ostatecznej w trybie art. 155 k.p.a., a w konsekwencji postępowanie z wniosku o zmianę ostatecznej decyzji w trybie art. 155 k.p.a. staje się bezprzedmiotowe (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 23 stycznia 2008 r., I GSK 431/07).

Odnosząc powyższe zapatrywania do okoliczności niniejszej sprawy Sąd Najwyższy stwierdza, że nieuzasadnione są rozważania powoda oparte na art. 155 k.p.a. i wywodzące z tego przepisu prawo do merytorycznego rozpoznania jego wniosku z dnia 27 kwietnia 2007 r. Przedstawiona powyżej linia orzecnicza dotycząca terminowego charakteru taryf przedsiębiorstw energetycznych i zatwierdzających je decyzji Prezesa Urzędu jest taka, że po upływie okresu, na jaki taryfa została zatwierdzona (w sytuacji, gdy na mocy przepisów szczególnych taryfa ta nie jest stosowana przez przedsiębiorstwo energetyczne w dalszym ciągu) nie jest możliwe merytoryczne rozpoznanie przez Prezesa Urzędu wniosku przedsiębiorstwa energetycznego o zmianę w trybie art. 155 k.p.a. decyzji zatwierdzającej taryfę. Prezes Urzędu nie jest bowiem władny ukształtować w

wyniku zmiany swojej decyzji sytuacji wnioskodawcy na przyszłość, skoro taryfa, o zmianę której przedsiębiorstwo energetyczne wnioskuje, nie jest przez nie stosowana. W konsekwencji Prezes Urzędu umarza postępowanie z takiego wniosku na podstawie art. 105 § 1 k.p.a., bowiem odmowa zmiany decyzji ostatecznej na podstawie art. 155 k.p.a. jest merytorycznym odniesieniem się do żądania, będącym konsekwencją niespełnienia przesłanek materialnoprawnych, wynikających z tego przepisu (wyroki Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 11 maja 1999 r., I SA/Wr 220/97, LEX nr 37245; z dnia 24 kwietnia 2012 r., II OSK 188/11).

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.